

Blockchain v závazkových vztazích

Stále častěji se uvažuje nad využitím blockchainu i mimo oblast kryptoměn, potenciál pro využití nabízejí například závazkové vztahy. Opakované plnění velkého počtu položek, typicky v řetězích dodavatelů, může být díky blockchainu transparentnější, bezpečnější a díky automatizaci často komplexních procesů ve výsledku i provozně levnější.

Pro účely tohoto článku vycházíme z předpokladu, že pro využití v soukromoprávních závazkových vztazích je nejhodnější tzv. hybridní blockchain, který kombinuje prvky veřejné i soukromé architektury databáze.

Platné právo a povaha blockchainu

V současnosti většina právních řádů neobsahuje konkrétní regulaci blockchainu a distribuovaných databází. Státy většinou vnímají blockchain převážně v souvislosti s bankovním sektorem (ale existují i výjimky¹). S ohledem na nedostatek speciální právní úpravy je třeba vycházet z obecných ustanovení a analogické aplikace platného práva.

Blockchain, jako software, je z pohledu české úpravy věcí nehmotnou movitou. I když je jádrem blockchainu zdrojový kód, počítačový program, z právního hlediska je nezbytné zohlednit také ostatní aspekty blockchainových řešení² jako databázi samotnou, P2P síť a případnou platformu pro transakce a smart contracts.

Blockchain v závazkových vztazích a vybrané problematické aspekty

Blockchain by mohl v budoucnu zcela nahradit potřebu tzv. důvěryhodné třetí strany tím, že část její funkce automatizuje a část převede přímo na samotné účastníky transakcí. Vymahatelnost takových závazků je ale s otazníkem, právě díky absenci konkrétní regulace. Východiskem může být hybridní blockchain, který nabízí jak možnost interní seberegulace, tak zachování transparentnosti veřejného blockchainu.

Jednou z možných variant nastavení hybridního řešení je vytvoření speciální (správcovské) entity³ v privátní síti, která by byla vůči sobě navzájem i vůči veřejné části, funkčně i závazkově, upravena pomocí interního kodexu fungování (Code of Conduct).

Kodex by měl především reflektovat hlavní ekonomickou aktivitu blockchainu, resp. blockchainový protokol, a také upravovat postavení a oprávnění této speciální entity. Individuální závazky běžných účastníků vůči síti jako takové by mohly být následně upraveny v jednotlivých rámcových smlouvách (smart contracts), kdy hlavním smluvním partnerem účastníka by byla speciální entita.

Tato entita by účastníkům odpovídala správnost verifikovaných záznamů (zápis by sama iniciovala nebo měla právo veta), fungování databáze a plnění závazku obsaženého v blockchainu, avšak sama by žádným způsobem do transakcí nezasahovala. V případě vzniku závazku z deliktu, např. vložení špatných dat a zapsáním chybného záznamu, by solidárně ručící členové této entity mohli pomoci smart contracts uplatnit regres přímo vůči původci chyby. Je důležité podotknout, že řídicí entita by neměla plnit funkci důvěryhodné třetí strany, ale pouze technického a funkčního supervizora jednotlivých transakcí, do kterých sama nezasahuje.

Ve více decentralizovaných blockchainech by takovou entitu mohl nahradit samotný kodex fungování, resp. systém smart contracts. Toto řešení by s trochou nadsázky vedlo k vytvoření de facto „veřejného“ soukromého blockchainu. Kodex by v tomto případě obsahoval i obecnější vymezení pro vzájemné závazky účastníků, kteří by je uzavírali ad hoc přímo mezi sebou a ručili si navzájem.

Závěr

I když se blockchain stále vyvíjí, po technické stránce je již dnes připraven k praktickému použití a v řadě případů dochází k jeho reálné implementaci, avšak i přesto zůstává mnoho právních otázek stále nedořešených. Bude zajímavé sledovat, jakým způsobem si s touto novou výzvou poradí odborná veřejnost a jaký přístup k této věci zaujmou místní zákonodárci.

Vuk Djukić,

advokátní koncipient, Ambruz & Dark Deloitte Legal
vdjukic@deloittece.com

Václav Kůla,

Intern, Ambruz & Dark Deloitte Legal
vkula@deloittece.com

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společností Deloitte v České-republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Ambruz & Dark Deloitte Legal, s. r. o., advokátní kancelář
Nile House Karolinská 654/2
186 00 Praha 8 - Karlín
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100

www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

¹ Některé evropské státy používají blockchainové databáze např. pro katastr nemovitostí.

² V případě blockchainu je nezbytné rozlišovat mezi blockchainovým protokolem jako počítačovým programem (resp. zdrojovým kódem) a vlastními daty v databázi (na která další právní úprava dopadá odlišně).

³ Správcem blockchainu je v tomto smyslu třeba vnímat jako účastníka (nebo skupinu účastníků) disponujícího širšími nebo odlišnými právy oproti běžným účastníkům.

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), síť jejich členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejich členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Více informací o naší globální síti členských firem je uvedeno na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, poradenství, právního a finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a související služby klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poznatky a poskytuje svým klientům, mezi něž patří čtyři z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®, vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 245 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, kontaktujte nás prostřednictvím sociálních sítí Facebook, LinkedIn či Twitter.

Společnost Deloitte ve střední Evropě je regionální organizací subjektů sdružených ve společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, která je členskou firmou sdružení Deloitte Touche Tohmatsu Limited ve střední Evropě. Odborné služby poskytují dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited, které jsou samostatnými a nezávislými právními subjekty. Dceřiné a přidružené podniky společnosti Deloitte Central Europe Holdings Limited patří ve středoevropském regionu k předním firmám poskytujícím služby prostřednictvím více než 6 000 zaměstnanců ze 44 pracovišť v 18 zemích.